

Bruselj, 22.10.2020
COM(2020) 664 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Poročilo o izvajanju in delovanju Uredbe (EU) 2017/1004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2017 o vzpostavitvi okvira Unije za zbiranje, upravljanje in uporabo podatkov v ribiškem sektorju in podporo znanstvenemu svetovanju v zvezi s skupno ribiško politiko ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 199/2008 (prenovitev)

{SWD(2020) 229 final}

UVOD

Zanesljivi in popolni podatki so bistveni za upravljanje ribištva v okviru skupne ribiške politike (SRP)¹, ki temelji na najboljšem razpoložljivem znanstvenem svetovanju. Glavno orodje za zbiranje in upravljanje podatkov² je Uredba (EU) 2017/1004³ (v nadaljnjem besedilu: uredba o okviru za zbiranje podatkov), tj. prenovitev predhodne uredbe iz leta 2008⁴. Okvir za zbiranje podatkov določa usklajeni pristop držav članic k zbiranju bioloških, okoljskih, tehničnih in socialno-ekonomskih podatkov v zvezi s sektorji ribolova, akvakulture in predelave na ravni Unije (Priloga 1 k delovnemu dokumentu služb Komisije).

V skladu s členom 23 uredbe o okviru za zbiranje podatkov mora Evropska komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predložiti poročilo o izvajanju in delovanju Uredbe. S tem poročilom se izpolnjuje navedena obveznost.

Okvir za zbiranje podatkov poudarja pristop, ki temelji na končnih uporabnikih, in regionalizacijo zbiranja podatkov, pri čemer se vzpostavijo regionalne usklajevalne skupine. Na podlagi okvira za zbiranje podatkov države članice podatke zbirajo v nacionalnih delovnih načrtih, v letnih poročilih pa poročajo o izvajanju. Prvič lahko tudi predložijo regionalne delovne načrte, usklajene na ravni morskih bazenov, ki dopolnjujejo (ali nadomestijo) zadevne dele nacionalnih delovnih načrtov.

Okvir za zbiranje podatkov daje Komisiji pooblastila, da sprejema sklepe o vzpostavitvi večletnega programa Unije za zbiranje podatkov, v katerem se določijo podrobne obveznosti držav članic glede zbiranja podatkov. Večletni program Unije za obdobje 2017–2019⁵ je že bil delno usklajen z uredbo o okviru za zbiranje podatkov; večletni program Unije za obdobje 2020–2021⁶ (sestavljata ga dva sklepa Komisije) pa v celoti temelji na uredbi o okviru za zbiranje podatkov. Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR)⁷ od leta 2014 državam članicam zagotavlja finančno podporo za dejavnosti zbiranja podatkov.

¹ Uredba (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1954/2003 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2371/2002 in (ES) št. 639/2004 ter Sklepa Sveta 2004/585/ES, UL L 354, 28.12.2013, str. 22.

² Druga zakonodaja lahko vsebuje neodvisne obveznosti glede zbiranja podatkov, na primer uredba o globokomorskih vodah in uredba o nadzoru, pa tudi mednarodno dogovorjene obveznosti, na primer uredba o ICCAT, uredba o vzpostavitvi večletnega načrta za obnovo staleža modroplavutega tuna v vzhodnem Atlantiku in Sredozemskem morju, uredba o večletnem načrtu za obnovo staleža sredozemske mečarice, uredba o NAFO, uredba o Konvenciji o ohranjanju antarktičnih živih morskih virov, uredba o SPFO in uredba o regionalnih organizacijah za upravljanje ribištva v zvezi s tunom.

³ Uredba (EU) 2017/1004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2017 o vzpostavitvi okvira Unije za zbiranje, upravljanje in uporabo podatkov v ribiškem sektorju in podporo znanstvenemu svetovanju v zvezi s skupno ribiško politiko ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 199/2008, UL L 157, 20.6.2017, str. 1.

⁴ Uredba Sveta (ES) št. 199/2008 z dne 25. februarja 2008 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za zbiranje, upravljanje in uporabo podatkov v sektorju ribištva in podporo znanstvenemu svetovanju v zvezi s skupno ribiško politiko, UL L 60, 5.3.2008, str. 1.

⁵ Uredba Sveta (ES) št. 199/2008 z dne 25. februarja 2008 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za zbiranje, upravljanje in uporabo podatkov v sektorju ribištva in podporo znanstvenemu svetovanju v zvezi s skupno ribiško politiko, UL L 60, 5.3.2008, str. 1.

⁶ Delegirani sklep Komisije (EU) 2019/910 z dne 13. marca 2019 o vzpostavitvi večletnega programa Unije za zbiranje in upravljanje bioloških, okoljskih, tehničnih in socialno-ekonomskih podatkov v sektorjih ribištva in akvakulture, UL L 145, 4.6.2019, str. 27.

⁷ Uredba (EU) št. 508/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo in razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2328/2003, (ES) št. 861/2006, (ES) št. 1198/2006 in (ES) št. 791/2007 in Uredbe (EU) št. 1255/2011 Evropskega parlamenta in Sveta, UL L 149, 20.5.2014, str. 1.

IZVAJANJE IN DELOVANJE ZAKONODAJE

1. Glavni akterji na podlagi okvira za zbiranje podatkov

1.1. Države članice

Države članice so odgovorne za zbiranje in shranjevanje podatkov, kakovost in celovitost primarnih podatkov ter varstvo podatkov v skladu s pravnimi obveznostmi. Vse države članice imajo vzpostavljen sistem za zbiranje, shranjevanje in upravljanje podatkov, pri čemer so vse Komisiji v sprejetje predložile nacionalne delovne načrte (za obdobji 2017–2019 in 2020–2021). Delovni načrt izvajajo en ali več znanstvenih inštitutov v državi članici, kar je pogosto odvisno od velikosti in raznolikosti ribištva.

V skladu s pravnimi obveznostmi vse države članice organizirajo nacionalne usklajevalne sestanke in so imenovale nacionalne korespondente, ki so odgovorni za notranje usklajevanje, dajanje na voljo podatkov končnim uporabnikom in povezovanje s Komisijo. Zaradi zanesljive mreže nacionalnih korespondentov (v okviru podskupine strokovne skupine za zbiranje podatkov o ribištvu) se je bistveno olajšalo sodelovanje med službami Komisije in nacionalnimi upravami.

1.2. Regionalne usklajevalne skupine

Regionalne usklajevalne skupine v skladu s pristopom, ki temelji na regionalizaciji, podpirajo izvajanje okvira za zbiranje podatkov in lahko predložijo regionalne delovne načrte, s katerimi bi se izboljšalo usklajevanje v ustreznih morskih bazenih, da bi se dodatno podprlo zanesljivo znanstveno svetovanje. Komisija na letnih in vmesnih sestankih sodeluje kot članica. Končni uporabniki sodelujejo kot opazovalci (Priloga 2 k delovnemu dokumentu služb Komisije).

Od začetka veljavnosti uredbe o okviru za zbiranje podatkov je bilo ustanovljenih šest novih regionalnih usklajevalnih skupin. Dve od njih sta se leta 2019 združili, kar pomeni, da jih je zdaj pet: regionalna usklajevalna skupina za Baltsko morje, regionalna usklajevalna skupina za Severni Atlantski ocean, Severno morje in vzhodni Arktični ocean, regionalna usklajevalna skupina za Sredozemsko in Črno morje, regionalna usklajevalna skupina za velike pelagične vrste ter regionalna usklajevalna skupina za ribolov v oddaljenih vodah (Priloga 2 k delovnemu dokumentu služb Komisije). Vseevropska načrtovalna skupina za ekonomijo (PGECON) usklajuje socialno-ekonomska vprašanja.

1.3. Končni uporabniki

Končni uporabniki zagotavljajo znanstveno svetovanje ali imajo z raziskovalnega ali upravljalnega vidika interes za (znanstveno) analizo podatkov v ribiškem sektorju. Glavni končni uporabniki so:

- i) Mednarodni svet za raziskovanje morja (ICES), ki zagotavlja znanstveno svetovanje o morskih virih v severovzhodnem Atlantskem oceanu;
- ii) Znanstveni, tehnični in gospodarski odbor za ribištvo (STECF), tj. strokovna skupina Komisije, ki zagotavlja svetovanje o več vprašanjih (vključno z zbiranjem

podatkov, politiko zavržkov, rabo virov v Sredozemskem morju in ekonomijo flot);

- iii) znanstveni odbori regionalnih organizacij za upravljanje ribištva na podlagi sporazumov o partnerstvu o trajnostnem ribištvu in druge mednarodne organizacije.

Končni uporabniki so tudi službe Komisije (Skupno raziskovalno središče (JRC), GD MARE), na primer za ekonomsko analizo ribištva in akvakulture. Okvir za zbiranje podatkov omogoča uporabo podatkov različnim končnim uporabnikom. Skupina glavnih končnih uporabnikov se v obdobju poročanja ni bistveno spremenila, saj je bilo dodanih le nekaj novih končnih uporabnikov.

Končni uporabniki prejemajo podatke prek zahtev po podatkih, ki se predložijo državam članicam, ali na podlagi obveznosti poročanja (v primeru regionalnih organizacij za upravljanje ribištva⁸). V obdobju 2017–2019 je bilo izpolnjenih 72 zahtev po podatkih in obveznosti poročanja (Priloga 3 k delovnemu dokumentu služb Komisije).

1.4. Gostitelji regionalnih zbirk podatkov

Regionalne zbirke podatkov olajšajo delo končnih uporabnikov v morskih bazenih. Zbirke podatkov omogočajo, da se pregledata celovitost in zanesljivost podatkov ter popravijo in zmanjšajo napake v podatkih.

Za štiri morske bazene v severovzhodnem Atlantskem oceanu (Baltsko morje, Severno morje, severozahodne in jugozahodne vode Unije) obstaja ena regionalna zbirka podatkov. Zbirko podatkov *Fishframe* gosti ICES, ki podatke shranjuje, upravlja in uporablja. ICES zahteve po podatkih izvršuje prek druge zbirke podatkov (*Intercatch*) (Priloga 3 k delovnemu dokumentu služb Komisije). Poleg nasvetov o staležih ta zbirka podatkov ICES omogoča, da pripravi in predloži regionalne preglede ribištva ter načrte vzorčenja za gospodarski ribolov. ICES si prizadeva obe zbirki podatkov združiti v eno regionalno zbirko podatkov in sistem ocenjevanja.

Za Sredozemsko in Črno morje kljub številnim analizam izvedljivosti ni vzpostavljena nobena regionalna zbirka podatkov. Komisija si še naprej prizadeva določiti gostitelja za to zbirko podatkov.

Skupno raziskovalno središče gosti zbirko podatkov o ribištvu in akvakulturi na ravni EU, vključno z javno dostopnimi podatki. V podporo službam Komisije in STECF pri svetovalnem delu, pa tudi za raziskave tretjih oseb, pripravlja podatke, ki se uporabljajo za posebne teme (npr. ravnotežje med flotami, ureditve napora). Skupno raziskovalno središče podpira delo na podlagi okvira za zbiranje podatkov, tako da gosti orodje za spremljanje prenosa podatkov in spletišče okvira za zbiranje podatkov⁹.

1.5. Evropska komisija

⁸ Kadar Komisija iz institucionalnih razlogov v regionalnih organizacijah za upravljanje ribištva predstavlja EU kot pogodbenico, od držav članic zahteva predložitev potrebnih podatkov, ki jih nato sporoči in posreduje organizacijam. Izjema je Generalna komisija za ribištvo v Sredozemlju (GFCM), saj del podatkov pošljejo države članice same.

⁹ <https://datacollection.jrc.ec.europa.eu/index.html>.

Poleg uveljavljanja pravice do pobude za predlaganje zakonodaje ima Komisija na podlagi okvira za zbiranje podatkov več vlog, da zagotovi pravilno izvajanje. Odobri nacionalne delovne načrte držav članic (med letoma 2017 in 2020 je sprejela 54 delovnih načrtov držav članic/predlogov sprememb) in z letnimi poročili ocenjuje njihovo izvajanje (77 letnih poročil med letoma 2017 in 2019), ko jih ovrednoti STECF.

Komisija podpira države članice in regionalne usklajevalne skupine pri izvajanju obveznosti glede zbiranja podatkov ter z obiski in sestanki vzdržuje tesne in redne stike (Priloga 4 k delovnemu dokumentu služb Komisije).

Poleg tega Komisija redno preverja, ali države članice izpolnjujejo merila za financiranje iz ESPR, tako da ocenjuje, kako kakovostno in zanesljivo države članice posredujejo podatke.

1.6. Znanstveni, tehnični in gospodarski odbor za ribištvo

Okvir za zbiranje podatkov opredeljuje STECF kot znanstveni organ, ki ocenjuje nacionalne delovne načrte in letna poročila držav članic ter težave v zvezi s podatki.

Da bi se zagotovila znanstvena kakovost zahtev glede podatkov, potekajo tudi posvetovanja s STECF (Priloga 5 k delovnemu dokumentu služb Komisije) o pripravi in sprejetju sklepov Komisije (npr. večletni načrt EU, predloge za delovne načrte in letna poročila) ter vprašanjih v zvezi s kakovostjo podatkov, ki se nanašajo na te sklepe.

1.7. Strokovna skupina za zbiranje podatkov o ribištvu ter Odbor za ribištvo in ribogojstvo

Strokovna skupina Komisije za zbiranje podatkov o ribištvu¹⁰ ima podskupine:

- i) *skupina nacionalnih korespondentov* za usklajevanje izvajanja okvira za zbiranje podatkov med državami članicami;
- ii) *sestanki za zvezo* za usklajevanje regionalnih usklajevalnih skupin o vprašanjih onkraj morskih regij;
- iii) *PGECON* za usklajevanje zbiranja socialno-ekonomskih podatkov;
- iv) *skupina za podatkovne sisteme IT* – nedejavna.

Sestanki podskupin so v obdobju izvajanja potekali vsako leto. Te podskupine so svetovale o različnih temah.

Odbor za ribištvo in ribogojstvo je predložil pozitivno mnenje o osnutku večletnega načrta EU za obdobje 2020–2021 (del o izvedbenem sklepu).

2. Glavna orodja in dejavnosti na podlagi okvira za zbiranje podatkov

2.1. Večletni program Unije

Okvir za zbiranje podatkov zagotavlja večletni načrt EU, v katerem so podrobno opisane zahteve za države članice v zvezi z zbiranjem podatkov, navedene obvezne znanstvene raziskave na morju in določeni pragovi za zbiranje podatkov. Obveznosti na podlagi večletnega načrta EU izražajo potrebe po podatkih, ki so bile ugotovljene pri končnih uporabnikih (Priloga 6 k delovnemu dokumentu služb Komisije).

¹⁰ <https://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2750>.

Večletnemu načrtu EU za obdobje 2017–2019¹¹ sta sledila dva sklepa Komisije¹², ki tvorita večletni načrt EU za obdobje 2020–2021 in sta bila sprejeta na začetku leta 2019.

Pripravlja se večletni načrt EU za obdobje po letu 2021, kar vključuje obsežna posvetovanja z deležniki in končnimi uporabniki ter znanstveno posvetovanje (Priloga 7 k delovnemu dokumentu služb Komisije). Usklajen bo z novim ESPR, pri čemer bo vključeval posodobljene sezname vrst in območij upravljanja ter ekonomskih in socialnih spremenljivk. V njem bo tudi pregled zahtev glede zbiranja podatkov o občutljivih vrstah, rekreacijskem ribolovu, diadromnih vrstah, akvakulturi in morskih ekosistemih, pa tudi pregled seznama obveznih znanstvenih raziskav na morju in pragov za zbiranje podatkov.

2.2. Večletni delovni načrti

Države članice na podlagi večletnega načrta EU predložijo Komisiji večletne nacionalne delovne načrte, pri čemer upoštevajo predloge in smernice za predložitev iz namenskega sklepa (Priloga 8 k delovnemu dokumentu služb Komisije)¹³. Komisija za podlagi znanstvenega pregleda STECF odobri delovne načrte. Države članice lahko vsako leto predložijo predloge sprememb za svoje delovne načrte.

Komisija je za obdobje 2017–2019 sprejela 27 večletnih delovnih načrtov držav članic in 35 naknadnih predlogov sprememb (19 za leto 2018 za prilagoditev uredbi o okviru za zbiranje podatkov in 16 za leto 2019). Predlogi sprememb so bili predloženi na podlagi i) ugotovitev STECF ali Komisije v zvezi z delovnimi načrti, sprejetimi v letu 2016; ii) ugotovitev STECF ali Komisije v zvezi z letnimi poročili držav članic; iii) priporočil regionalnih usklajevalnih skupin in PGECON ter iv) sprememb na področju ribištva, ki so vplivale na vzorčenje.

Decembra 2019 je Komisija po pozitivni oceni STECF sprejela 27 novih delovnih načrtov na podlagi večletnega načrta EU za obdobje 2020–2021¹⁴.

2.3. Letna poročila

Države članice morajo letno poročati o izvajanju svojih delovnih načrtov, pri tem pa upoštevati obliko in časovne razporede iz posebnega sklepa¹⁵. V obdobju poročanja 2017–2019 so vse države članice letna poročila predložile pravočasno.

STECF ocenjuje letna poročila držav članic¹⁶. Na podlagi tega in z uporabo orodja za spremljanje prenosa podatkov Komisija sodeluje z državami članicami, da bi zagotovila nadaljnje spremljanje, medletne prilagoditve ter vključitev sklepnih ugotovitev v tekoče delo

¹¹ Ta večletni načrt EU je bil delno že usklajen z novo uredbo o okviru za zbiranje podatkov, zlasti kar zadeva: 1) zbiranje podatkov, ki temelji na potrebah končnih uporabnikov in je prilagojeno za morsko regionalno ravnanje; 2) podatke, ki omogočajo znanstveno upravljanje in upravljanje virov, usklajeno s ciljem SRP, tj. največjim trajnostnim donosom, in obveznostjo iztovarjanja; 3) podatke o vplivu ribištva na širše morsko okolje (ekosisteme, zavarovane vrste, habitate) ter 4) obsežnejše podatke o rekreacijskem ribolovu, akvakulturi, ribiški ekonomiji in predelavi rib.

¹² Delitev je posledica novih določb v uredbi o okviru za zbiranje podatkov (člen 4(1)).

¹³ Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2016/1701 z dne 19. avgusta 2016.

¹⁴ STECF je za 21 od teh delovnih načrtov predložil pripombe, ki jih je treba upoštevati pri prihodnjih predložitvah.

¹⁵ Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2018/1283 z dne 24. avgusta 2018.

¹⁶ <https://stecf.jrc.ec.europa.eu/reports/dcf-dcr>.

in načrtovanje. Končni uporabniki sporočajo povratne informacije o težavah glede prenosa podatkov („neprenosu“), ki se analizirajo, razvrstijo (po resnosti, vrsti, zajetju, kakovosti, pravočasnosti) in obravnavajo z državami članicami¹⁷. Komisija je od leta 2018 pospešila svoje ukrepanje, kar je privedlo do pozitivnih premikov pri reševanju težav glede prenosa podatkov in izboljšanju uspešnosti držav članic.

V letih 2018 in 2019 je Komisija analizirala, kako uspešne so bile države članice v obdobju 2014–2017 z vidika neizpolnjevanja meril za financiranje iz ESPR. Uspešnost 21 držav članic se je štela za zadovoljivo. V analizi je bilo opredeljenih šest držav članic, ki so morale bistveno izboljšati uspešnost in posredovanje podatkov. V dialogu s temi državami članicami so bila opredeljena področja, ki jih je bilo treba izboljšati, pri čemer je bilo dogovorjeno, da se bodo izvedle takoj in v naknadnih delovnih načrtih (in njihovih predlogih sprememb). Z eno od teh šestih držav članic je bil dosežen dogovor o posebnem *načrtu ukrepov* (ki se strogo izvaja od leta 2020). Uspešnost v letih 2018 in 2019 bo ocenjena v drugi polovici leta 2020.

Na podlagi zbranih podatkov o ribištvu v najbolj oddaljenih regijah v podporo znanstvenemu svetovanju in izvajanju SRP na splošno so bile ugotovljene ovire. V letu 2020 je STECF svetoval, naj se izboljša zbiranje podatkov, GD MARE pa je začel izvajati študijo, da bi pridobil sistematični pregled potreb v zvezi s podatki in oblikoval možen prihodnji pristop.

2.4. Pilotne študije

Države članice morajo na podlagi večletnih načrtov EU za obdobji 2017–2019 in 2020–2021 izvajati pilotne študije, da bi proučile in razvile metode zbiranja podatkov na področjih:

- i) rekreacijskega ribolova;
- ii) vplivov ribolovnih dejavnosti na morske biološke vire in morske ekosisteme;
- iii) socialnih podatkov o zaposlenosti ter
- iv) okoljskih podatkov o akvakulturi (Priloga 9 k delovnemu dokumentu služb Komisije).

Večina pilotnih študij se še izvaja, celotni rezultati pa se pričakujejo v obdobju 2020–2022. Ko bodo končane, bo treba njihove rezultate v celoti vključiti v redne dejavnosti držav članic v zvezi z zbiranjem podatkov¹⁸, kadar bo ustrezno, pa jih bodo morale regionalne usklajevalne skupine uskladiti na ravni morskega bazena.

2.5. Regionalni pristop k izvajanju

Namen zakonodaje EU na področju zbiranja podatkov je že dolgo spodbujati regionalno sodelovanje, pri čemer od sredine prvega desetletja 21. stoletja potekajo regionalni usklajevalni sestanki. Okvir za zbiranje podatkov na podlagi pristopa, ki temelji na regionalizaciji, iz nove SRP zagotavlja ustanavljanje regionalnih usklajevalnih skupin. Zaradi regionalnega sodelovanja se z izmenjavo izkušenj, podatkov, znanja in nalog ter regionalnim sodelovanjem in standardizacijo izboljšujeta uspešnost in učinkovitost zbiranja podatkov.

¹⁷ Čeprav velika večina končnih uporabnikov sporoča povratne informacije, obstajajo izjeme, GFCM na primer ni predložila povratnih informacij, razčlenjenih po državah članicah.

¹⁸ Predhodni rezultati se že vključujejo v redne dejavnosti držav članic v zvezi z zbiranjem podatkov ali pa države članice proučujejo alternativne možnosti, kadar preskušene metode niso imele pričakovanih rezultatov.

Pričakuje se, da se bodo uskladili nacionalni delovni načrti in da se bodo sčasoma vzpostavili regionalni delovni načrti.

Regionalne usklajevalne skupine združujejo države članice po morskih bazenih, da usklajujejo načrtovanje in izvajanje zbiranja podatkov. Vse regionalne usklajevalne skupine imajo letne sestanke (Priloga 2 k delovnemu dokumentu služb Komisije), večina pa jih organizira vmesne sestanke in sestanke podskupin. Finančna podpora za razvoj regionalnih ukrepov v okviru regionalnih usklajevalnih skupin je zagotovljena z nepovratnimi sredstvi za študije.

Regionalne usklajevalne skupine krepijo dosledno zbiranje podatkov v morskem bazenu z dogovorjenimi metodologijami in pristopi za odziv na zahteve po podatkih, sodelovanjem pri znanstvenih raziskavah, ki jih vodijo države članice (npr. delitev nalog), usklajevanjem dejavnosti vzorčenja, reševanjem težav v zvezi s podatki (npr. preverjanje kakovosti pred prenosi podatkov, nadaljnjim spremljanjem težav, sporočenih z orodjem za spremljanje prenosa podatkov), in usklajevanjem dela v zvezi z regionalnimi zbirkami podatkov. Poleg tega regionalne usklajevalne skupine na vseregionalni ravni rešujejo vprašanja, ki so pomembna za druge morske bazene. Njihovi sklepi in ukrepi so zajeti v priporočilih (Priloga 10 k delovnemu dokumentu služb Komisije), ki jih vsako leto obravnava STECF, pri čemer je zagotovljeno ustrezno nadaljnje spremljanje.

Regionalne usklajevalne skupine od leta 2017 razvijajo regionalne delovne načrte. Pri tem morajo upoštevati možne spremembe pri vzorčenju, ovire pri financiranju, izzive izvajanja skupnih postopkov v različnih državah članicah in svoje delo povezati z delom nacionalnih uprav držav članic.

Regionalne usklajevalne skupine in PGECON se s Komisijo, nacionalnimi korespondenti in končnimi uporabniki redno sestajajo na sestankih za zvezo, sestankih za skupne odločitve in sestankih s končnimi uporabniki, da usklajujejo dejavnosti zbiranja podatkov in razpravljajo o njih.

Na letnih sestankih za zvezo si predsedniki regionalnih usklajevalnih skupin/PGECON, Komisija in končni uporabniki prizadevajo:

- i) zagotoviti zblíževanje dela regionalnih usklajevalnih skupin;
- ii) obravnavati in po skupinah združiti priporočila regionalnih usklajevalnih skupin, da bi omogočili sinergije;
- iii) okrepiti povezavo med regionalnimi usklajevalnimi skupinami in PGECON;
- iv) opredeliti vseevropske težave in predlagati ukrepe;
- v) izboljšati sodelovanje s končnimi uporabniki in Komisijo ter
- vi) zagotoviti prepoznavnost regionalnim usklajevalnim skupinam in PGECON.

Letni sestanek regionalnih usklajevalnih skupin s končnimi uporabniki (npr. ICES, STECF, regionalne organizacije za upravljanje ribištva) je bistven za opredelitev potreb končnih uporabnikov, prihodnje zahteve po podatkih in razprave o težavah v zvezi s prenosom podatkov.

3. Financiranje zbiranja podatkov

3.1. Financiranje v okviru deljenega upravljanja

ESPR je pravna podlaga za financiranje zbiranja podatkov iz EU. Iz njega se financira zbiranje podatkov v okviru deljenega upravljanja med Komisijo in organi držav članic¹⁹. S financiranjem iz ESPR se olajšata izvajanje in pravilno delovanje okvira za zbiranje podatkov ter s tem znanstveno svetovanje²⁰.

V obdobju 2014–2020 je skupaj 532 milijonov EUR namenjenih zbiranju podatkov, ki ga izvajajo države članice (Priloga 11 k delovnemu dokumentu služb Komisije). Ta znesek se dodeli v nacionalnih sredstvih in ga je treba dopolniti z nacionalnim financiranjem (skupaj 25 % sredstev EU).

V poročilu o spremljanju in vrednotenju ribištva in akvakulture²¹ v zvezi z odhodki držav članic na podlagi okvira za zbiranje podatkov v obdobju ESPR so navedene finančne informacije o različnih elementih zbiranja podatkov. Osebe in raziskovalna plovila v povprečju predstavljajo skoraj 80 % vseh stroškov celotnega okvira za zbiranje podatkov, zbiranje ekonomskih in socialnih podatkov pa predstavlja približno 7–8 %. To pomeni, da je približno 90 % stroškov neposredno ali posredno povezanih z zbiranjem bioloških in okoljskih podatkov.

To, ali je pogoj za financiranje iz ESPR izpolnjen, se preskusi glede na pet meril iz Uredbe (EU) 2015/1930²². Posledice neizpolnjevanja so lahko začasna ustavitev, prekinitve ali izterjava finančne podpore²³. Države članice so bile glede na ta merila na splošno uspešne. V obdobju poročanja ni bilo ugotovljenih kršitev obveznosti glede zbiranja podatkov, sprejet pa ni bil niti noben finančni ukrep.

3.2. Financiranje regionalnih nepovratnih sredstev v okviru neposrednega upravljanja

Komisija je podporo za okrepitev regionalnega sodelovanja zagotovila z nepovratnimi sredstvi za ukrepe²⁴. Rezultat študij, ki so jim bila sredstva dodeljena (skupaj skoraj 2 milijona EUR), so orodja, oblika in metodologije, vključno s sporazumi o izmenjavi podatkov na regionalni ravni, za regionalno vzorčenje v zvezi z zbiranjem podatkov o skupnih staležih (Priloga 12 k delovnemu dokumentu služb Komisije). Financirane so bile

¹⁹ Pred letom 2014 se je zbiranje podatkov financiralo v okviru sistema neposrednega upravljanja.

²⁰ V študiji vmesnega ocenjevanja izvajanja neposrednega upravljanja ESPR je bilo ugotovljeno: „[n]a splošno se znanstveno svetovanje in zbiranje podatkov, ki se financirata z neposrednim upravljanjem ESPR, izvajata z uveljavljenimi postopki, s čimer se zagotovi, da svetovanje in podatki učinkovito prispevajo k ciljem SRP“ (str. 53). To poročilo se je nanašalo na obdobje 2014–2016. V tem obdobju sta se zbiranje podatkov in znanstveno svetovanje izvajala v okviru sistema neposrednega upravljanja. <https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/1f424d68-d670-11e8-9424-01aa75ed71a1>.

²¹ Podporna enota ESPR za spremljanje in vrednotenje ribištva in akvakulture, kategorije porabe za zbiranje podatkov – končno poročilo 2020. Ni javno dostopno. Zadevno obdobje za podatke je leto 2017 in/ali leto 2018, tj. zadnji leti, za kateri so podatki na voljo. V raziskavi niso bile zajete vse države članice.

²² Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/1930 z dne 28. julija 2015 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 5508/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo v zvezi z merili za določitev stopnje finančnih popravkov in za uporabo pavšalnih finančnih popravkov ter o spremembi Uredbe Komisije (ES) št. 665/2008, UL L 282, 28.10.2015, str. 2.

²³ Merila so: zbiranje podatkov, nacionalno usklajevanje dejavnosti zbiranja podatkov, regionalno usklajevanje z državami članicami, predložitev letnih poročil in zagotavljanje podatkov končnim uporabnikom (ni prenosa podatkov).

²⁴ MARE 2016/22, https://ec.europa.eu/fisheries/call-proposals-mare201622_sl.

štiri študije: FishPi2 (ribiški biološki podatki v zvezi s Severnim morjem, vzhodnim Arktičnim oceanom in severnim Atlantskim oceanom), STREAM (ribiški biološki podatki v zvezi s Sredozemskim in Črnim morjem), RECOLAPE (izrazito selivske vrste) in SECFISH (socialno-ekonomski podatki za ribištvo, akvakulturo in predelavo)²⁵.

Študije so se končale sredi leta 2019, njihov rezultat pa je bil sklop možnih orodij in predlogov za dejavnosti držav članic, zlasti na področjih z novimi izzivi, ki imajo regionalno razsežnost (npr. podatki o zavarovanih in občutljivih vrstah, malem ribolovu in morskem rekreacijskem ribolovu). Rezultati se lahko uporabijo za razvoj regionalnih delovnih načrtov, usklajeno pa bi se lahko uporabili v nacionalnih delovnih načrtih.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Zanesljivi in popolni podatki so temelj razvoja najboljšega razpoložljivega znanstvenega svetovanja, to pa je bistveno za odločanje in upravljanje v okviru SRP.

Z Uredbo (EU) 2017/1004 se vzpostavlja okvir za zbiranje podatkov, tj. uveljavljena regulativna ureditev, ki državam članicam zagotavlja ustrezno strukturo, orodja in prožnost za zbiranje podatkov v sektorjih ribištva in akvakulture v podporo znanosti in znanstvenemu svetovanju.

Okvir za zbiranje podatkov je kot decentraliziran sistem, v katerem države članice podatke zbirajo, jih shranjujejo in posredujejo končnim uporabnikom, odločilno odvisen od kompleksnega usklajevanja med zadevnimi akterji. Ti so zlasti *Komisija*, ki nadzira in podpira izvajanje, *organi držav članic*, ki zbirajo podatke, *regionalne usklajevalne skupine*, ki standardizirajo metode in postopke na regionalni ravni, ter *končni uporabniki* podatkov. Slednji so bistveni za opredelitev potreb v zvezi s podatki in sporočanje povratnih informacij o kakovosti predloženih podatkov.

Potrebne strukture in načini izvajanja tega postopka se zdaj dobro razumejo in uporabljajo, pri čemer so jih sprejeli vsi sodelujoči akterji, med drugim na mednarodni ravni. Imenovanje nacionalnih korespondentov je bilo pomembno, da se je sistematiziralo sodelovanje Komisije in držav članic pri izvajanju. Financiranje zbiranja podatkov iz EU v okviru ESPR se razmeroma veliko uporablja, kar bi bilo mogoče razlagati kot zavezo držav članic, da vlagajo v zbiranje podatkov in ga izvajajo. Dejavno sodelovanje Komisije (ob podpori STECF) z državami članicami omogoča stalno spremljanje in izboljšave.

Na podlagi nove SRP je pri okviru za zbiranje podatkov večji poudarek na regionalizaciji. Regionalne usklajevalne skupine razvijajo svojo vlogo in so se v obdobju poročanja zelo uveljavile, posledično pa so se utrdile tudi njihove delovne metode. S podporo posebnih nepovratnih sredstev za študije so bili pridobljeni prvi oprijemljivi rezultati (v obliki orodij in predlogov za regionalno vzorčenje za različne regije). Regionalne usklajevalne skupine so razširile in okrepile svoje delovanje, zdaj pa se srečujejo z operativnimi omejitvami in bi lahko potrebovale podporo za delovanje v prihodnjem obdobju. V prihodnosti bi bilo treba na ravni regionalnih usklajevalnih skupin sprejeti dogovor o regionalnih delovnih načrtih, ki jih

²⁵ <https://datacollection.jrc.ec.europa.eu/regional-coordination>.

bodo izvajale države članice, ter določiti gostitelja za regionalno zbirko podatkov za Sredozemsko in Črno morje ter njeno naknadno izvajanje.

V naslednjih letih bi bilo treba pri okviru za zbiranje podatkov na splošno zlasti utrditi njegovo izvajanje v okviru stalnega sodelovanja z državami članicami. To vključuje reševanje prihodnjih izzivov (na primer v zvezi z zavarovanimi, prizadetimi in ogroženimi vrstami ali širšim znanjem o ekosistemih), odzivanje na nove potrebe v zvezi s podatki (kot jih opredelijo končni uporabniki) in njihovo vključevanje, racionalizacijo in poenostavitev postopkov ter nadaljnje izboljšanje in uskladitev metod ter njihovo uporabo na ravni morskih bazenov. V zvezi z večletnim načrtom EU za obdobje po letu 2021 imajo tako države članice kot regionalne usklajevalne skupine pred sabo jasna izziva: zagotoviti, da bodo rezultati pilotnih študij in študij, financiranih z nepovratnimi sredstvi, vključeni v nacionalne delovne načrte držav članic, ter zagotoviti, da bodo regionalne usklajevalne skupine pripravile regionalne delovne načrte, zlasti za nove izzive.

Za številne akterje na področju zbiranja podatkov je glavni pogoj, da se zagotovi dolgoročno delovanje zbiranja podatkov in posledično znanstvenega svetovanja v okviru SRP, predvidljivost. Poleg zagotavljanja zanesljivih napovedi za okvir za zbiranje podatkov in s tem povezano zakonodajo je ključnega pomena tudi zadostno financiranje v okviru novega ESPR tako iz virov Unije kot iz nacionalnih virov.